

"Be who you are and say what you feel, because those who mind don't matter and those who matter don't mind!" - Dr. Seuss

การพูดความจริงหรือการเป็นตัวของตัวเองเป็นเรื่องที่ยากพอคุณะครับ โดยเฉพาะในโลกที่ไม่ค่อยยอมรับความจริงหรือในสังคมที่อยากเห็นทุกคนเหมือนหลุดออกมาจากเบ้าหลอมเดียวกัน

มีหลายครั้งที่เราพบว่าตัวเองอยู่ในฐานะกลืนไม่เข้าคายไม่ออก จะพูดสิ่งที่คิดออกมาดัง ๆ ก็กลัวคนอื่นจะไม่พอใจ จะแสดงความเป็นตัวของตัวเองออกมามาก ๆ ก็เกรงว่าจะทำให้คนอื่นหมั่นไส้อีก

แต่ถ้าเราไม่พยายามรักษาจุดยืนและปล่อยทุกอย่างให้เป็นไปตามที่คนอื่นคาดหวัง คนที่จะรู้สึกแย่ที่สุดก็คงไม่พ้นตัวเราเอง

ผมรู้ว่าเป็นเรื่องพูดง่ายแต่ทำยาก แต่คงไม่ผิดอะไรที่จะลองนะครับ

เมื่อหลายเดือนก่อนมีคนถามผมว่าจะทำอย่างไรดีถ้าบังเอิญไปรู้ความจริงบางอย่างที่ไม่ค่อยดีนัก แต่ไม่กล้าบอกเจ้านาย เพราะมันเป็นงานของคนอื่น ซึ่งตนไม่ได้มีส่วนรับผิดชอบอะไรด้วย

ผมนั่งฟังก่อนจะถามกลับไปสั้น ๆ ว่า แล้วคุณคิดว่าอะไรจะเกิดขึ้นถ้าคุณเก็บเรื่องนี้เป็นการลับต่อไป เขามองหน้าผมนิดหนึ่ง ถอนใจยาว แล้วตอบว่า ถ้าไม่บอกใคร บริษัทอาจจะเสียหายได้ ผมก็เลยแนะนำไปว่า ถ้าอย่างนั้นก็พูดความจริงไปเถอะ บอกคนที่เขาควรจะรู้ เพื่อที่เขาจะได้รักษาทางป้องกันหรือแก้ไขปัญหานั้น ก่อนที่จะลุกลามไปใหญ่โต

หลังจากนั้นไม่กี่วัน เขาอีเมลมาหาผมพร้อมกับบอกว่า เขาแจ้งเจ้านายไปแล้ว ปัญหาคลี่คลายไปด้วยดี แต่เจ้านายดันไปบอกคนอื่นด้วยว่ารู้เรื่องนี้มาจากเขา ทำให้กังวลมากจะถูกเพื่อนร่วมงานตราหน้าว่าเป็นคนขี้ฟ้อง

ผมตอบอีเมลนั้นไปง่าย ๆ ว่า อย่าวิตกไปเลย เพราะคนที่มีอำนาจตัดสินใจคือเจ้านายของเขา ซึ่งคนนี้ต่างหากที่เขาต้องคำนึงถึง ซึ่งก็โชคดีว่าเขาก็เข้าใจเราด้วย อีกอย่างหนึ่งคือ การที่ได้พูดสิ่งที่เราคิดว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง อย่างน้อยก็แสดงว่าเรามีความเคารพในตัวเอง

ผมคิดว่าการที่เราไม่เรื่องไม่สบายใจบ่อย ๆ อาจจะมาจากการที่เรามีความคาดหวังกับความความรู้สึกของคนอื่นมากเกินไป เลยทำให้ไม่ค่อยเคารพความรู้สึกของตัวเอง กลัวว่าคนอื่นจะคิดอย่างนี้ คนนี้จะคิดอย่างนั้น แต่ไม่เคยถามตัวเองว่า แล้วเราละคิดอย่างไรกับเรื่องที่เกิดขึ้น

แต่อย่าเข้าใจผิดว่าการทำตัวก้าวร้าวคือการแสดงความมั่นใจหรือความเป็นตัวของตัวเองนะครับ เราสามารถแสดงจุดยืนได้โดยไม่จำเป็นต้องก้าวร้าว และสามารถเป็นตัวของตัวเองได้โดยไม่จำเป็นต้องหยาบคาย

ถ้าจำไม่ผิด ประมาณต้นปี มีรายการทีวีมาสัมภาษณ์ผมถึงเกณฑ์ในการเลือกคนเข้าทำงาน เขาถามว่าถ้ามีคนแต่งชุดราชปะแตนเดินยืมราเข้ามาสมัครงาน ผมจะคิดอย่างไรกับคน ๆ นั้น ผมบอกว่า ผมคงขอบนะ เพราะหมายความว่าเขาคงมีความกล้าระดับหนึ่งเลยที่เดียวที่ใส่ชุดนั้นมาสมัครงาน และไม่ได้ทำให้ใครเดือดร้อนด้วย

แต่การที่เราจะรับใครสักคนเข้ามาเป็นเพื่อนร่วมงาน เราคงไม่ได้ดูแค่รูปลักษณ์ภายนอกอย่างเดียว การพูดคุยกันจะช่วยให้เรามองเห็นความเป็นตัวตนรวมทั้งทัศนคติของคน ๆ นั้นได้มากกว่า

เวลาสัมภาษณ์พนักงานใหม่ ผมจึงมักจะถามคำถามที่ท้าทายให้เขาแสดงความคิดเห็นและความเป็นตัวตนออกมาให้มากที่สุด บางคำถาม เช่น อะไรทำให้คุณเศร้า อะไรที่ทำให้คุณเสียใจ หรือ ถ้าเขาอยู่ในสถานการณ์ที่เลวมาข้างต้น เขาจะรับมือกับปัญหาอย่างไร ฯลฯ อาจฟังดูไม่เห็นเกี่ยวกับงานที่มาสมัครเลย

แต่อย่างน้อยเราพอจะเดาได้ว่าเขาเป็นคนอย่างไร มีความเป็นตัวของตัวเองมากน้อยแค่ไหน กล่าวพูดในสิ่งที่คิดและกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่

แต่ที่สำคัญคือ บรรดาเจ้านายก็ต้องยอมรับได้ด้วยนะครับถ้ามีลูกน้องพูดความจริงที่อาจแสบใจบ้าง เพราะถ้าเจ้านายเอาแต่บอกว่าจริงเป็นตัวของตัวเอง มีอะไรก็พูดได้ แต่พอเอาเข้าจริง กลับโกรธหรือไม่พอใจ มันก็ไม่แฟร์ แถมทำให้ไม่มีใครกล้าพูดความจริงอีกต่อไป ปัญหาที่ไม่ได้รับการแก้ไข คนก็จะหมดกำลังใจ และเราก็คงต้องอยู่ต่อไปในโลกที่ไม่มีใครอยากพูดความจริง.